

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăjeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 3 Iunie 1906.

Nr. 22.

Reuniunea de control a băncilor noastre.

În cele precedente ne-am exprimat părerea că asocierea băncilor noastre într-o reuniune de control conform cerințelor legii comerciale este condițiunea de căpetenie pentru dezvoltarea și consolidarea acestora în sensul reclamat de interesele noastre bine pricepute.

Vom face astăzi un pas mai departe și vom arăta cum credem noi că ar putea să contribuie o astfel de reuniune la dezvoltarea și consolidarea băncilor noastre și cum ne-am închipui organizația ei. În scopul acesta ne vedem de obligați a justifica o aserțiune din articolul nostru trecut, prin care am susținut, că chestiunea tuturor reformelor și problemelor de dezvoltare și consolidare a băncilor noastre rezidă, își află deslegare în chestiunea controlului.

Am urmărit și examinat adeseori problemele discutate și propuse de conferențele băncilor noastre, probleme despre cari cu tot dreptul putem zice, că cuprind în sine toate condițiunile pentru asigurarea viitorului băncilor române, și totdeauna de câteori am ajuns să ne întrebăm cum s'ar putea duce la îndeplinire acele probleme, nu ne-am putut închipui un mijloc mai potrivit — în împrejurările actuale — decât pornirea unei acțiuni comune în scopul realizării lor, dar, sub controlul unor organe cu autoritate suficientă pentru asemenea acțiuni mari și generale. Căci dacă am rămâne de ex. la interesele de consolidare financiară ale băncilor noastre și ne-am întrebă: cum am putea ajunge la un portofoliu cambial de calitate superioară și de mobilitate faptică? ori cum ne-am putea deprinde la observarea riguroasă

a condițiunilor de mobilizare a pretenziunilor ipotecare și cum am putea activă mai ușor mobilizarea lor? cum am putea rămâne la afacerile de reescont între marginile îngăduite de o administrație rațională de bancă? cum s'ar putea curmă pornirea nechibzuită după depozite cu interese neobicinuit de mari și fără destulă conziderație la termenele de abzicere? cum am putea urmări crearea unei rezerve corespunzătoare de efecte? ori, în fine, cum am putea observă aplicarea unui etalon corespunzător relațiilor pieței și intereselor clientelei noastre? și cum am putea eschide concurența adeseori păgubitoare? — îndată ce știm, că îndeplinirea acestora preține respectarea anumitor norme și forme, n'am putea răspunde altcum decât că prin obligamentul observării unor proceduri principale uniforme în activitatea noastră de această natură, cari însă numai atunci ar prezentă destui sorți de isbândă, când ar fi supravegiate de organe — cum am zis — cu destulă autoritate pentru asemenea acțiuni mari. Ori organele acestea — trebuind să aibă concursul și încrederea celor interesați — s'ar putea mai nimerit institui în cadrele unei reuniuni în scop de control care în urmare nu s'ar mărgini numai la chestiunile tehnice de bancă, ci — și aci e momentul de importanță — ar aveă să se extindă și asupra tuturor acelor chestiuni, cari în mod decisiv sunt chemate să contribuie la dezvoltarea și consolidarea noastră financiară. Controlul ar fi prin urmare mijlocul cel mai real prin care plănuita reuniune ar fi chemată să contribuie la dezvoltarea și consolidarea financiară a băncilor noastre.

La acelaș rezultat vom ajunge — deși mai mult indirect — dacă vom cercetă problemele social-economice ale băncilor noastre. Căci de ne vom întrebă, cum am putea stabili o unitate de vederi și cum am putea

porni acțiunile comune ce trebuiesc întreprinse pentru consolidarea și întărirea noastră economică din toate punctele de vedere, ca de ex.: cum am putea ține pas cu puternicul progres al științelor de specialitate, cum am putea susține contact cu cercurile de specialitate străine, cum am putea populariza cunoștințele economice folositoare, ori cum ne-am putea distribui în mod rațional forțele noastre intelectuale și chiar și materiale? — am răspunde din adâncă convingere, că organele centrale ale plănuitii reuniuni ar putea face în acest înțeles cele mai bune servicii. Adevărat, că pentru astfel de lucrări — în calitatea lor de organe exclusiv pentru afaceri de bancă — cu greu, sau poate chiar de loc nu li-s'ar putea da atribuțiuni formale. Cu toate acestea însă acele organe — îndată ce și-ar pricepe chemarea cum trebuie pricepută — vor avea să-și conzidere de o deosebită datorință morală a exerciă — deși nu de jure — activitate și un control în privința tuturor lucrărilor de caracter social aparținătoare chestiunii băncilor. Aceasta li-s'ar impune cu atât mai mult, cu cât aceste lucrări sunt condițiuni sine quibus non pentru dezvoltarea și consolidarea băncilor. Căci unde ar putea lucra mai bine, mai sigur și mai cu folos băncile noastre decât într'o societate conștientă și pe un teren dezvoltat? Nicăiri! Când ne gândim apoi că organele centrale ale plănuitii reuniuni a băncilor, oficial și neoficial vor putea veni în contact direct și foarte des cu oamenii și publicul băncilor noastre, că acest contact ar putea fi mult înlesnit prin un organ de publicitate central, care desigur ar face cele mai bune servicii, când ne gândim în fine la autoritatea morală ce s'ar putea asigura acestor organe prin atribuțiunile ce li-se vor da, ne pătrundem tot mai mult de credința că lucrări de natura celor amintite mai sus nu numai că nu vor fi greu de îndeplinit, ci vor trebui să urmeze de sine ca ceva de tot firesc. În urmare nu credem că riscăm nimic, când susținem, că prin astfel de căi și cu asemenea mijloace s'ar putea porni și duce la îndeplinire cele mai frumoase și folositoare lucrări de interes comun. Importanța unor asemenea lucrări ar crește și mai mult, când știm că de bunăsamă și-ar revărsa influința lor binefăcătoare și asupra lucrărilor noastre pe celelalte terene de activitate publică.

Aceste ne-au fost motivele cari ne-au îndemnat să afirmăm că chestiunea controlului este cheia care desleagă toate problemele de dezvoltare și consolidare a băncilor

noastre. Și iarăș tot aceste motive — pe lângă care am mai putea adăoga și o conziderare de „forță majoră“ pe care o vom arăta la locul său — ne fac să susținem din nou că chestiunea asociațiunii băncilor noastre deocamdată se poate rezolvi în mod mulțumitor numai prin înființarea unei reuniuni a lor în scopul controlului.

Cum ne închipuim organizarea acestei reuniuni, vom spune-o în articolul următor.

I. I. L.

Protest contra protestului cambial!

Sub acest titlu ingenios a apărut deja de un timp destul de îndelungat o lucrare din peana conzilierului de justiție *Dr. I. Stranz* din Berlin, care cuprinde întreg materialul, referitor la această chestiune, și a devenit actuală prin împrejurarea că și camera comercială din Budapesta s'a ocupat în ședința sa din 22 crt. cu reforma protestului cambial. Nizuința de a simplifica și cu o cale a ieftini protestul cambial nu datează de curând. Prima încercare succesă în această direcțiune a făcut-o dreptul cambial belgian estinzând succesive în curs de câțiva ani — din 1876—1879 — ridicarea protestului pentru toate cambiile de orice sumă prin poștă. Mai târziu au pledat pentru simplificarea protestului juriști de valoare ca *Makower*, care recomandă a notă refuzarea plății pe cambie însă. *Stranz* privește protestul drept o rană pe corpul dreptului cambial, și provoacă la luptă pentru delăturarea lui, ținând că sistarea lui este posibilă fără a periclita natura cambiei. Obligatul cambial, adecă indosantul și autorul promit plata pentru cazul, când trasatul nu plătește în senzul poliței. Pentru exersarea regresului de plată se cere deci ca polița să fi fost prezentată spre plată. Principiul: *nici un regres fără prezentare* corespunde noțiunii de azi a cambiei, însă să nu se zică: *nici un regres fără protest*. Prezentarea și nu protestul este baza regresului. Protestul este cea mai netrebnică moștenire a relațiunilor de drept medievale, pe când funcțiunile economice ale cambiei s'au schimbat fundamental. Cambia s'a extins mult peste limitele originale. O hârtie, care prin afacerile de discount a devenit un mijloc de credit, apoi a ajuns hârtie de circulațiune și în sfârșit mijloc de plată, nu are lipsă să-și caute refugiu la protest.

În Anglia nu se cere protestul pentru cambiile indigene, iar regresul este condiționat de prezentare și notificare. Această notificare cuprinde inițialele notarului, data exactă și răspunsul dat la prezentare: toate pe cambie însă. Numai în acele cazuri, când cambia este a se valoră în străinătate, se liberează un act de protest în toată regula.

În Belgia se ridică protestul prin executori judecătorești, iar unde nu sunt de aceștia prin funcționari de poștă; speșele fac cam 2 franci, pe când la protestul nostru cambial se cauzează speșe neproporționat mai mari. *Stranz* propune de încheiere: că la cambii interne să nu se ridice protest, ci să se lase libertate deplină proprietarului cambiei, cum e în Anglia, ca să ia protest în forma protestului postal și ca creditorul cambial să fie îndreptățit a constata refuzarea plății într'o declarațiune, pe care să o subscrie persoana provocată a plăți.

La cambiile de plată în străinătate, — zice Dr. Stranz — este lipsă luarea protestului, de sine înțeles că numai în forma simplificată a unui protest de poștă, pentru a nu periclită siguranța cambiei fiind în străinătate prescris protestul.

Orice poziție ar lua cineva față de propunerile înșirate până aci, simplificarea protestului incontestabil este o datorie a legislației. Trebuie încunjurat atât organul actual care face protestul, cât și documentul de protest. Stranz recomandă — pentru cazul când nu se poate sistă cu totul protestul — următoarea reglementare:

§. 1. Protestul nu se face prin notari publici, ci prin executor sau un funcționar de poștă (tabelar).

§. 2. Documentul de protest, pentru care este a se introduce un formular (prin lege sau ordinațiune) se trece într'un caet și se lipește de cambiul protestat.

§. 3. Actul de protest are să conțină:

1. Suma cambială și scadența.

2. Numele s'au firma persoanelor pentru cari și contra cărora se ridică protest.

3. Observarea dacă s'a aflat sau a fost absent protestatul și declarațiunea aceluia.

4. Observarea, dacă i-s'a lăsat un aviz, eventual cui i-s'a dat.

5. O acceptare sau plată de onoare.

6. Data (locul și timpul) și subscrierea funcționarului care a făcut protestul și notarea taxei.

Foaia din registrul protestelor are să cuprindă aceleași date ca și allonge-ul; numai defecte esențiale fac protestul nevalid.

§. 4. Funcționarul lasă acolo unde face protest un aviz scutit de timbru, în care sunt indicate numele sau firma și locuința proprietarului cambiei protestate, numele funcționarului care a luat protestul și conținutul esențial al cambiei protestate.

§. 5. Taxa este pentru cambii până la 100 marce de 1 marcă, iar peste 100 marce de 1:50 marce.

§. 6. Statul garantează mandantului pentru punctualitatea și efectuarea corectă a protestului.

Spesele acestui protest sunt cu mult mai mici, procedura e simplă, sigură și expeditivă. Dorința aproape generală a cercurilor comerciale și industriale de a introduce protestul poștal va îndemna în cele din urmă și legislațiunea de a face ceva pentru reformarea protestului.

Unul din cei mai distinși juriști germani, Dernburg a atras atențiunea cercurilor largi asupra propunerilor conzilierului de justiție Stranz. Ministrul de justiție prusian Schönstedt voiește să desființeze protestul pentru cambiile interne, dupăce și seniorii gremiului comercial din Berlin s'au declarat pentru simplificarea și în parte desființarea protestului; Handelstag-ul german, reuniunea centrală a bancherilor și băncilor germane încă s'a alăturat acestei mișcări al cărei scop este simplificarea protestului. La noi încă s'a discutat această chestiune atât din partea corporațiilor cât și în reviste de specialitate.

Mai pe urmă s'a tractat în adunarea plenară din 22 crt. a camerei comerciale și industriale din Budapesta între alte obiecte și raportul despre reforma protestului cambial prezentat de o comisiune anume încredințată cu studiarea chestiunii. Conferența specială propune camerei spre enunțare: 1. că pe baza experiențelor practice susținerea protestului cambial în forma actuală nu este de dorit, fiind aceea foarte greoaie, dând adeseori anză la anulări și fiind costisitoare, așa că în destule cazuri, speșele de protest

nu stau în nici un raport cu suma cambiei, 2. cu toate acestea ținând cont de interesele legate de circulațiunea cambiilor nu află consult a sistă cu totul protestul cambial, respective introducerea protestului privat, crede însă de suficientă o formă mai simplă și mai ieftină de protest cambial, care s'ar putea ajunge prin înlocuirea actului de protest separat prin o confirmare a prezentării fără rezultat pe schimb înșăș sau pe allonge; timbrul de protest de 2 coroane să se reducă; competențele de protest să se fixeze după o scală progresivă în proporție cu suma cambială; pentru ieftinirea procedurii după părerea camerei ar fi să se încredințeze cu luarea protestului organe mai ieftine decât notarii publici și anume să se introducă facultativ la cambii interne până la K 1000 protestul poștal. 3. crede mai departe de lipsă să se declare, că organul autorizat cu luarea protestului să fie îndreptățit și la încassarea sumei cambiale. 4. În sfârșit se recomandă guvernului a fixă un termen potrivit pentru luarea protestului. Aceste propuneri ale comisiunii speciale după o scurtă desbatere fură primite cu unanimitate din partea camerei.

(După „P. L.“ —n).

Studii practice de bancă.

(Continuare.)

Secțiunea escontului.

Pentru afacerile de cambii, fie ele de orice natură, este instituită o secție aparte, numită secțiunea escontului.

Procedura ce se urmează la rezolvirea afacerilor acestei secțiuni este următoarea: Secțiunea primește în fiecare dimineață epistolele, notele și cambiile ce se trimit cu poșta sau se prezintă direct. Șeful secțiunii le revidează și controlează dacă sunt toate cambiile avizate, după ceace confirmă primirea lor, deoarece i-se predau prin o carte de inmanuare. Imediat după aceasta face dispozițiunile necesare de rezolvire, împărțind lucrările la funcționari.

Relativ la distribuirea lucrărilor observăm, că cambiile se împart în două mari categorii: una a celor ce se trimit spre escont și alta a celor ce se trimit spre incasso și eventual ce se avizează ca domiciliat la această bancă. Cele de categoria întâi, cari se trimit însoțite de o notă de prezentare, se examinează din punct de vedere formal și legal, iar notele se controlează dacă sunt bine calculate. Cambiile apoi se grupează după singuraticii prezentatori și se induc în cartea de cenzură, care e paginată, având următoarele coloane: datul de sosirii, numărul cambiilor și numele prezentatorului, după care apoi urmează trei coloane pentru numărul și suma cambiilor prezentate, numărul și suma eventualelor cambii neprimite și în fine numărul și suma celor reprimate. Mai urmează apoi coloane pentru procent, suma creditului votat și suma cu care prezentatorul e deja angajat.

Datele de indus în cartea de cenzură se iau de pe cambiile înșăș și din filele de credit, cari sunt simplu întocmite. Conțin ziua escontării, scadența și suma angajamentelor. Afară de acestea pentru cenzură se mai prezintă și informațiunile, natural, acestea când întâiaoară se votează credit partidelor. Informațiunile se cer de regulă dela alte institute ori particulari. Pentru aceste se poartă o carte anume, în care se însemnează când se cere, în ce cauză și pentru cine,

căci se poate întâmpla să se ceară și pentru alții, nu pentru bancă însăș. Dacă se primește răspuns, aceasta se însamnă în cartea de care vorbim. Dacă nu se primește, cartea rămâne deschisă și informațiunea cerută se reclamă. După ce informațiile se primesc, se copiază pe blanchete anume, cari apoi se aranjează în ordine alfabetică după numele partidelor. O asemenea carte am văzut că se întrebuințează și la Erdélyi Bank din Cluj.

La aceasta secțiune am văzut, ca complectare a serviciului de informațiune, o bogată și frumoasă *collecție de bilanțuri* dela diferitele bănci. Bilanțurile primite sunt aranjate în ordine numerică în fascicoli mari. Pentru evidența lor se poartă un index alfabetic, în care lângă numele singuraticilor institute se însemnează numerii bilanțurilor și fascicolilor în cari se găesc ele. Bilanțurile sunt de mare importanță pentru comparațiunile și deducțiunile ce se pot face când este vorba a se judeca starea unui institut.

Cartea de cenzură pregătită și însoțită de cambii și informațiunile eventual necesare, se transpune la comitetul de cenzură, care ține zilnic ședință în oarele de ameazi.

Pentru evidența cambiilor se poartă *scadențare*, despre cari amintim câteva cuvinte deoarece sunt întocmite și grupate altcum, ca cele văzute până acum la celelalte bănci. Scadențarele acestei secțiuni sunt de două feluri: unele pentru cambiile din Budapesta și altele pentru cele din provincie. Pentru fiecare lună e scadențar separat. Ele conțin coloane pentru dat, prezentator, numărul cambiei, suma ei, acceptant, locul de plată, apoi o coloană în care se însamnă datul și locul când și unde s'a transmis mai departe.

De a doua categorie a cambiilor am zis că se țin cele ce se trimit spre incasso și eventual cele ce se avizează ca domiciliare. La categoria acestora observăm, că se deosebesc în „cambiile nostro“, adică cele de plată în Budapesta și „cambiile loro“, adică cele de plată în provincie, precum și cele în valută străină. Atât pentru cambiile nostro, cât și loro sunt scadențare separate. După ce toate cambiile se introduc în scadențare se mai trec și în ordine cronologică în o carte a cambiilor. Contabilitatea încă conduce o astfel de evidență și dacă aceste două evidente consună, cambiile se predau la cassa centrală.

Relativ la cambiile ce se trimit spre incasso, amintim că pentru aceste este un serviciu separat. Înainte de a se trimite se introduce la fiecare în scadențarul corespunzător când și la cine s'au trimis, apoi se grupează după singuraticile localității unde sunt de plată, se face note despre ele, cu cari împreună se expediază la destinație. Când vin avizurile de încasare respective când se retrimite cambiile neincassate, aceasta împrejurare încă se însemnează în scadențare.

Cambiile ce se trimit spre *reescont* le alege șeful secțiunii. Acesta însă și-le alege numai din scadențare (de regulă cele în sume mai mari) însemnând numărul lor și numele institutului unde se trimit să se esconteze. Despre aceste pregătește o consemnare, pe baza căreia se ridică cambia dela cassa centrală și se trimit la locurile destinate spre reescontare.

Domiciliatele se cunosc prin aceea, că în scadențare se însemnează ca loc de plată banca însăș. Șeful secțiunii e dator să facă zi de zi o consemnare a cambiilor domiciliare ce se vor prezenta spre rescumpărare. Aceasta se face pentruca serviciul de cassă să fie orientat asupra sumelor de bani de care

va avea necesitate. Acest raport se prezintă vicedirectorului.

Banca aceasta lucrează mult și cu cambii străine sau deize, despre cari se poartă scadențare separate. Ceurile cari se trimit băncii spre încasare se introduc în scadențare întocmai ca cambiile.

Contabilitatea și secțiunea de control.

Ca registre principale de contabilitate se poartă: cassa, prima-nota și maestru.

Prin cassa se trec, lucru știut, afacerile de bani gata. În scopul acesta contabilitatea primește registrele de cassă ale serviciului special de cassă, registre, cari se poartă deosebit pentru zilele cu soț și deosebit pentru cele fără soț; tot asemenea primește și documentele de cassă. Înainte de toate se constată dacă sunt toate documentele și dacă ele sunt provăzute cu semnăturile obligatoare ale controlorilor, după ceace se grupează amăsurat conturilor la cari aparțin și apoi se trec în registrul cassa. Registrul cassa al contabilității deasemenea se poartă separat pentru zilele cu soț și separat pentru cele fără soț.

Afacerile de credit se trec per prima-nota pe baza corespondențelor și copiilor de corespondențe. Din cauza mulțimii extraordinare a acestor afaceri se poartă cinci registre de prima-nota, cari la rândul lor sunt subdivizate în unele pentru zilele cu soț și altele pentru cele fără soț. Cu totul deci se poartă zece prime-note. La aceste registre lucrează cinci primanotiști. Fiecare își are grupul său de afaceri, grup corespunzător cu împărțeală, care am văzut că se face la afacerile de cont-curent. Epistolele deasemenea se repartizează după cele cinci grupe, așa încât fiecare salda-contist își primește epistolele relativ la afacerile ce el le înregistrează, epistole pe cari și-le aranjează după conturi și astfel aranjate le trece în prima-nota.

Din cassa și prima-nota se fac trecerile în maestru, cari sunt zilnice.

Pentru controlul trecerilor de cassa și prima-nota se pregătește în fiecare zi o coală de control, despre cari aci nu mai vorbim, deoarece e aproape într-o copie identică cu cea descrisă la contabilitatea băncii centrale hipotecare.

Pe baza acestor coale de control se pregătește în fiecare zi un bilanț brut, care se prezintă directorului executiv, pentruca să se orienteze asupra stării afacerilor.

Trecând la lucrările secțiunii de control amintim, că sunt împărțite după singuraticile secțiuni ale afacerilor acestei bănci. Astfel pentru controlul secțiunii atașate la serviciul de cassă se poartă un scontro al creditelor întocmai ca celce l am descris când am vorbit de această secțiune.

Pentru controlarea conturilor-curente, secțiunea de control conduce cinci cărți de conturi, cari corespund celor cinci grupe din secțiunea conturilor-curente. Aceste cărți se poartă paginat. În ele se trece simplu datul, o mică explicație și sumele de debit și de credit. Coloane pentru interese nu sunt, deoarece acestea se calculează numai la secțiunea conturilor-curente, de unde le primește și secțiunea de control ca să le introducă în conturile corespunzătoare. Trecerile în conturile-curente ale secțiunii de control se fac pe baza registrelor de cassa și prima-nota și zi de zi se punctează cu trecerile făcute — pe baza documentelor, cum am văzut — dela secțiunea conturilor-curente. Spre scopul acesta, ceice au trecut în cărțile de control — în același timp, în care fac trecerile — își în-

semnează și pe niște blanchete separate numerii și sumele conturilor la cari s'au întâmplat treceri. Aceste blanchete se duc la secțiunea conturilor-curente pentru a se puncta cu cărțile de acolo.

Un alt control ce poartă secțiunea aceasta specială este controlul cambiilor.

Din cassa și prima-nota sumele intrate și eșite în contul cambiilor se trec grupate după prezentator. Pentru controlarea acestor sume, secțiunea primește notele de prezentare ale cambiilor intrate și notele cambiilor rescumpărate. Pe baza acestor note se controlează, dacă sumele ce le arată ele sunt egale cu sumele introduse în cassa și prima-nota. Dacă sunt egale, aceasta e o dovadă că trecerile sunt toate și corect făcute. Tot secțiunea de control poartă și scadențare, în cari trecerile se fac pe baza notelor cambiilor intrate. Pentru fiecare lună este scadențar separat, indexat cu numărul fiilor. Pe fiecare pagină sunt următoarele coloane: dat, prezentator, numărul cambiei, suma ei, locul de plată, apoi o coloană pentru datul și alta pentru locul când și unde s'au dat cambiiile mai departe. Aceste coloane cuprind jumătatea din stânga a feții. Pe jumătatea din dreapta sunt aceleași coloane. Impărțirea aceasta se face, pentru că în coloanele din stânga se trec cambiile de plată în Budapesta, iar în cele din dreapta cele de plată în alte pieți. Când vreo cambie eșe din portofoliu, fie că s'a replătit, fie că s'a reescontat ori că s'a trimis spre incasso, aceasta împrejurare se face evident și în scadențare, însemnându se cu câte o literă convențională, dacă cambia s'a achitat în bani gata, sau prin giro, sau unde s'a trimis spre incasso respective în reescont

Pentru controlarea speșelor, intereselor și proviziunilor se poartă control în scontri anume spre acest scop. Anume toate speșele, interesele și proviziunile, pe lângă că se introduc din cassa în prima-nota — în sumă generală — în maestru, se mai introduc și specificate după singuraticile genuri și în cărțile de scontri. Controlul constă în aceea, că totalul conturilor acestor scontri trebuie să fie egale cu totalul conturilor speșe, interese și proviziuni din maestru.

La secțiunea de control se poartă și evidența efectelor publice, se înțelege ca control. Deoarece însă — din lipsa de timp — secțiunea efectelor publice dela această bancă n'am cercetat-o și deci nu e descrisă în cele precedente, nu ne putem ocupa nici de controlul ei. Credem însă a fi potrivit să amintim câteva cuvinte despre controlul bonurilor de cassă. Am arătat că banca aceasta nu cultivă ramul depunerilor în senzul casselor de păstrare. Atrage însă capital străin prin emisiunea de bonuri de cassă. Blanchetele pentru bonurile de cassă se păstrează în cassa principală. Pentru evidența și controlul bonurilor de cassă emise se poartă cărți anume, de următoarea formă:

Ziua emisiunii	Nr. crt. al bonului	Numele	%	Inter. plătit.	Abzis	Ziua rescump.	Nr. crt. al resc.	Nr. crt. al bonului
	1						1	5
	2						2	7
	3						3	1
	4							
	5							

Că ce se introduce în o astfel de carte e ușor de închipuit. Observăm numai că rescumpărarea bonurilor nu urmează în modul în care se prezintă,

ceea ce de altcum se vede și din numerii celor două coloane din urmă. În fine mai observăm că pentru fiecare sortă de bonuri de cassă este o carte separată. Astfel se poartă o carte pentru bonurile de 500 cor., o alta pentru cele de 1000 cor. etc.

Afară de controalele amintite până aci se mai poartă și altele, asupra cărora nu ne vom extinde. Putem spune însă, că controlul este atât de mare și extins, încât aproape toate lucrările tehnice dela această bancă se execută dublu.

Încheiând cu expunerile relativ la această bancă frunțase din capitală țin să amintesc că cu secțiunea efectelor publice, cu cea a afacerilor de bursă și în fine cu secțiunea corespondenței nu m'am putut ocupa mai amănunțit.

Ioan I. Lăpădatu.

(Va urma).

Reuniuni de bănci.

Fiindcă am început a ne ocupa cu chestiunea reuniunii băncilor, ce pentru noi devine tot mai actuală, deschidem în coloanele revistei noastre, sub titlul de mai sus, o rubrică permanentă, în care vom face cunoscut și vom da informațiuni asupra diferitelor reuniuni de bănci dela noi și din străinătate.

Începem cu Austria!

Principiul de naționalitate, care predomină în toate acțiunile vieții publice din acest stat, eșe în evidență și pe terenul reuniunilor de bănci. Astfel în grupările băncilor din Austria deoparte vedem reuniunile germane, de alta pe cele slave (cehe). Intre cele dintâi cea mai însemnată, cu un caracter oarecum regnicolar, este

Reuniunea casselor de păstrare germane-austriace.

Aceasta este o centrală a reuniunilor de bănci germane din singuraticile provincii ale Austriei. Baza ei s'a pus în conferența comună a casselor de păstrare germane-austriace, ținută la 3 Februarie 1905 în Viena. Conferența aceasta, în care s'a hotărât înființarea reuniunii, a fost inițiată de reuniunea casselor de păstrare germane din Austria-de-jos și de cea a celor — bine înțeles tot germane — din Bohemia. În 2 Iunie acelaș an și-a ținut adunarea constituantă, iar cinci luni mai târziu, în 14 Noemvrie, și-a început activitatea. Prima adunare generală ordinară și-a ținut-o în 5 Februarie a. e. cu care ocaziune s'a raportat că i-s'au alăturat opt reuniuni de bănci provinciale. Susține un organ central de publicitate „Deutsche Sparcassen Zeitung“ și o cancelarie centrală. Reuniunea s'a ocupat cu diferite chestiuni de interes general ca de ex. chestiunea proiectului de lege austriac relativ la convertirea împrumuturilor ipotecare, apoi cu chestiunea ușurării sarcinilor ipotecare etc.

Cheltuielile împreunate cu susținerea organelor reuniunii se acoper din cotizațiile membrilor.

Despre reuniunile provinciale ne lipsesc unele date. Știm însă că cea mai mare parte dintre aceste ca de ex. cea din Stiria, Tirol și Vorarlberg, Moravia, Bohemia, Austria-de-jos s'au înființat în decursul anului trecut. Scopul lor în cea mai mare parte este dezvoltarea instituției casselor de păstrare, promovarea intereselor lor comune și stabilirea unor proceduri uniforme în afacerile lor. Controlul e facultativ.

I. I. L.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea.

Sibiu, 1 Iunie 1906.

Etalonul de $4\frac{1}{2}\%$ in vigoare dela 20 Octomvrie a. tr. a fost in cele din urmă redus in ultima şedinţă a Conziliului general al Băncii Austro-Ungare la 4% cu incepere dela 28 Maiu a. c. Momentele hotărâtoare pentru aceasta reducere, care in unele cercuri financiare cu deosebire austriace este conziderată puţin justificată între împrejurările actuale — au fost, conform raportului secretarului general: rezervele suficiente, cursul scăzut al devizelor şi reducerea etalonului Băncii Germane, cu care pieţele noastre de bani stau in strânsă legătură. Pe lângă acestea s'a svonit şi de o influinţare a conducerii Băncii de emisiune din partea guvernului ungar, lucru pe care însă organele acestuia il desmint.

Cu toată reducerea etalonului oficial discountul privat in urma cererilor mari ce s'a ridicat faţă de piaţa de bani s'a menţinut la nivelul de mai nainte de $4\frac{1}{16}\%$ — $4\frac{1}{4}\%$. Inaintările de ultimo la banca Austro-Ungară au făcut deja la 28 Maiu suma de 20 mil., care in zilele următoare s'a urcat peste 50 mil. Cauza acestei mari cereri de bani este realizarea anticipaţiei de cupon a guvernului ungar şi retragerea conziderabilei sume de 50 mil. de pe la diferitele bănci, cari sunt astfel necesitate a recurge la ajutorul Băncii Austro-Ungare. Din motivul acesta s'au şi discountat in Budapesta cambii de portoliu numai dela $4\frac{1}{2}\%$ in sus, pe când in Viena discountul a fost de $3\frac{15}{16}\%$.

In pieţele externe dominează pretutindeni abundanţă de bani şi cotează discountul privat in Londra $3\frac{1}{4}\%$ — $3\frac{3}{8}\%$, in Berlin 3% — $3\frac{3}{8}\%$, iar in Paris $2\frac{3}{8}\%$.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4% . Banca Naţională a României 5% . Banca imperială Germană $4\frac{1}{2}\%$. Banca Angliei 4% şi Banca Franciei 3% .

SOCIETĂŢI FINANCIARE ŞI COMERCIALE.

„Reuniunea de împrumut şi păstrare“
in Iva-mare. In al XXI-lea an de gestiune institutul acesta şi-a restrâns afacerile de Escont şi a dat in schimb o desvoltare mai mare Imprum. pe obligaţiuni cu caventa. Escontul s'a redus cu circa K 3,000 — la K 35,588 —, iar Imprum. pe oblig. au crescut dela K 50,238 — la K 62,316 —, asemenea arată o mică urcare Impr. ipot. dela K 12,270 — la K 13,301 —. Totalul activelor se cifrează cu K 114,775 — faţă de K 103,901 — in 1904. Dintre poziţiile pasive au crescut Capitalul societar cu 32 părţi fundamentale la K 19,080 —, Rezervele cu circa K 600 — la K 5,129.90 şi Depozitele spre fructificare cu circa K 12,000 — la K 82,035 —. Profitul net de K 2,887 — este mai mare decât in 1904 cu circa K 500 —, iar venitul brut se cifrează cu K 11,484 — (in 1904 K 10,531 —).

Adunarea generală şi-a ţinut-o acest institut la 6 Martie 1906 sub prezidiul dlui Ieronim Slăvoacă, fiind notar dl Ioan Tivadar, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Someşian şi Onisim Sas. Au fost prezenţi 40 membrii, reprezentând 289 părţi fundamentale cu 40 voturi.

Profitul net de K 2,887.90 s'a distribuit astfel: Dividendă şi supradividendă K 1,680.26. Fondului de rezervă K 364.10. Scopuri filantropice-culturale

K 62.99. Fondului de penziune K 124.25. Fondului de edificare K 656.30.

Suma de K 62.99 destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a adaus la Fondul cultural şi de binefaceri.

Dividenda s'a fixat cu 9% = K 3.60 de cupon şi se plăteşte cu incepere dela 1 Aprilie 1906.

In comitetul de supraveghiare au fost aleşi d-nii Onisim Sas, Ioan I. Constantin, Ioan Bal şi Procope Moldovan.

„Răureana“, institut de credit şi de economii, soc. pe acţii in Cap.-Monoştor. Bilanţul acestui institut pro 1905, al VII-lea an de gestiune, arată faţă de 1904 următoarele schimbări mai esenţiale: active K 528,530 — (in 1904 K 394,529 —) anume au crescut Escontul dela K 64,796 — la K 94,665 —, Imprum. pe obligat. dela K 267,754 — la K 346,280 — şi Imprum. ipot. dela K 53,675 — la K 72,079 —. Ca poziţie nouă figurează între active Realităţi K 13,000 —. Ce priveşte pasivele au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 68,000 — la K 244,853 —, Reescontul dela K 68,301 — la K 111,219 — şi Rezervele cu circa K 8,000 — la K 28,387 —.

In pasive mai aflăm Realităţi cu K 13,000 — cu aceeaş sumă ca şi in active, iar interesele tranzitoare anticipate se prezintă cu neinsemnata sumă de K 453 — la aproape K 38,000 — interese incassate. Venitul brut al anului 1905 a fost de K 57,866 — (in 1904 K 45,353 —), iar profitul net de K 19,765 — cu circa K 800 — mai mare decât in anul precedent.

Circulaţiunea totală a fost de K 2,141,171 —.

Pentru distribuirea profitului net direcţiunea a prezentat adunării generale următoarea propunere: Dividendă şi supradividendă K 8,000 —. Fondului de rezervă K 4,396.06 —. Fondului de penziune K 1,738 —. Scopuri filantropice K 295.31. Amortizări din realităţi şi pretenziuni K 5,300 — şi Fondului de edificare K 35.87.

Dividenda s'a fixat deci cu 8% = K 8 — de cupon.

„Săcana“, institut de credit şi de economii, soc. pe acţii in Sacul. Infiinţat la 1901 ca asociaţiune de păstrare şi anticipare, institutul acesta s'a transformat in cursul anului 1905 in societate pe acţii cu capital societar de K 40,000 — in 800 acţii à K 50 —. Primul an de gestiune l-a incheiat la 31 Decemvrie 1905 cu active totale de K 95,425 —, din care cea mai insemnată sumă o formează Escontul cu K 90,510 — şi Cassa cu K 3,148 —. Capitalul este deja intreg vărsat şi dispune institutul acesta şi de Rezerve in sumă de K 2,122 —. Depozitele spre fructificare se cifrează cu K 13,632 — şi Reescontul cu K 34,612 —. Câştigul net realizat a fost de K 3,083 — iar venitul brut de K 8,328.04.

„Schinteia“, institut de credit şi de economii, soc. pe acţii in Tăure. Anul 1905, al X-lea an de gestiune, l-a incheiat acest institut atât in ce priveşte totalul activelor, cât şi profitul net, ceva mai nefavorabil decât anul 1904. Actiunile se prezintă cu K 55,735 — (in 1904 K 57,049 —) anume s'a redus Escontul cu circa K 1,800 — la K 43,117 —, iar Cambiile cu acop. ipotec. sunt aproape neschimbate cu K 10,760 —. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 3,300 — la K 24,633 — şi Rezervele dela K 5,852 — la K 6,623 —. Reescontul din contră s'a redus dela K 16,100 — la K 10,300 —. Venitul brut de K 5,483 — este mai mic decât in 1904 cu circa K 400 — iar profitul net mai mic cu circa K 100 — (starea K 1,954.66).

Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 18 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Michail Făgărășianu, fiind notar dl Ioan Pop, iar verificători ai procesului verbal d-nii George Manciu și Lazar Marton. Prezenți au fost 18 acționari, reprezentând 141 acțiuni cu 141 voturi.

Profitul net de K 1,954.66 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 1,000.—. Fondului de rezervă K 430.—. Scopuri filantropice-culturale K 20.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 290.20. Tantieme funcționarilor K 34.—. Remunerație funcționarilor K 150.—. La dispoziția directorului executiv, pentru ajutoare mici K 30.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus la dispoziția directorului executiv.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 5.— de cupon și se plătește cu începere dela 1 Iulie 1906.

In direcțiune s'au ales d-nii Mihail Făgărășianu, Ioan Bulbuc, Pompeiu Făgărășianu, Ioan Borgovan și Nicolae Briciu.

In comitetul de supraveghiere s'au ales domnii George Curteanu, Grigore Rus și Gavril Avram.

„Șercăiana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Șercăia. In al II-lea an de gestiune 1905 institutul acesta a luat un avânt frumos, crescându-i activele dela K 218,471.— la K 330,370.— compuse în parte preponderantă din Cambii de bancă în sumă de K 322,711.— față de K 214,895.— în 1904. Capitalul societate de K 50,000.— este acum întreg vărsat și dispune societatea și de un Fond de rezervă de K 2,265.—. Depozitele spre fructificare s'au sporit cu mai mult de K 117,000.— la însemnata sumă de K 212,656.—, în urma cărei împrejurări s'a și redus Reescontul dela K 76,974.— la K 44,877.—. Profitul net de K 10,068.37 este cu circa K 5,600.— mai mare decât în anul precedent, iar venitul brut de K 29,031.— este în creștere față de 1904 cu circa K 12,000.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 17 Martie 1906 sub prezidiul dlui Dr. Pompei German fiind notar dl Valeriu Ghircioiaș, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Maier și Spiridon Muntean. Prezenți au fost 32 acționari, reprezentând 310 acțiuni cu 310 voturi.

Profitul net de K 10,068.37 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5,000.—. Fondului de rezervă K 2,473.60. Scopuri filantropice-culturale K 378.42. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1,059.55. Tantieme funcționarilor K 151.36. Remunerații K 1,005.44.

Cu suma de K 378.42 destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus bază unui fond de binefaceri.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10.— de cupon și se plătește cu începere dela 16 Aprilie 1906.

CRONICA.

Banca Austro-Ungară și presa maghiară.

Banca noastră de emisiune, ca o instituție comună a celor două state dualiste, precum se știe, se bucură de puține simpatii la presa maghiară, care mai bucuros ar vedea-o înlocuită cu o bancă de emisiune independentă, a căreia realizare, după expirarea privilegiului băncii la 1910, unele organe publicistice maghiare o iau ca un ce sigur.

Dar și până atunci pentru a câștiga o mai mare influență asupra mersului afacerilor Băncii Austro-Ungare sau *Ungaro-Austriace* cum este numit consecuent

acest institut, și a pregăti terenul pentru întemeierea noii bănci de emisiune independentă, „Budapesti Hirlep“ într'un număr recent îndeamnă pe capitaliștii și în prima linie institutele de bani din Ungaria să caute a acuirea cât mai multe acții de ale Băncii de emisiune a căror rentabilitate este în creștere continuă. Prin astfel de cumpărări cercurile financiare săvârșesc — zice „B. H.“ — nu numai o faptă patriotică, ci realizează și un frumos câștig, pentru că plasarea capitalurilor în acții de ale Băncii Ungaro-Austriace este cel puțin atât de sigură ca plasarea în depozite și pe lângă acestea și mai rentabilă cu 1—1 $\frac{1}{2}$ %.

Disponând de multe acții institutele de bani ungare pot conta la o mai mare ocrotire a intereselor lor economice, lucru la care tot pe calea aceasta au ajuns și institutele de bani cehe. De prezent figurează între acționarii Băncii Austro-Ungare abia 41 institute de bani ungare, față de 397 austriace, număr foarte mic, care trebuie augmentat, dacă este ca și pe terenul financiar Ungaria să devină în viitor independentă de Austria.

Alegere de secretar la „Silvania“ din Șimleu. La postul vacant de secretar la institutul de credit și de economii „Silvania“ din Șimleu a fost ales în ședința plenară dela 31 Maiu a. c. a direcțiunii acestui institut dl Nicolae Munthiu, actual funcționar la „Albina“ din Sibiu. In persoana nou alesului secretar „Silvania“ și-a acuirat un funcționar inteligent, care credem că va satisface pe deplin justele așteptări legate de dânsul.

SUMAR.

Reuniunea de control a băncilor noastre. — Protest contra protestului cambial. — Studii practice de bancă. — Reuniuni de bănci. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Reuniunea de imprumut și păstrare“, Ilva-mare, „Riureana“, „Săcana“, „Schintea“, „Șercăiana“. — *Cronică*: Banca Austro-Ungară și presa maghiară, Alegere de secretar la „Silvania“ din Șimleu.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 30 Maiu 1906.

Grâu de Bănat,	per 100 kg. vinde . .	15.35—16.10
„ „ Tisa,	„ „ „ „ . .	15.30—16.60
„ „ Pesta,	„ „ „ „ . .	14.75—16.25
„ „ Alba-reg.,	„ „ „ „ . .	15.55—16.25
„ „ Bacica,	„ „ „ „ . .	15.00—16.20
Secară,	„ „ „ „ . .	12.60—12.90
Orz,	„ „ „ „ . .	13.50—14.50
Ovės,	„ „ „ „ . .	17.10—17.60
Porumb	„ „ „ „ . .	12.90—13.15
Rapiță,	„ „ „ „ . .	— — — —
Slănină de pore B.-Pesta	„ „ „ „ . .	134.—
Untură (clisă)	„ „ „ „ . .	112.—115.—

Bursa de București.

Cursul din 29 Maiu 1906.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	—.—
„ „ 1892 5%	„ „	—.—
„ „ 274 mil. 4%	„ „	94 $\frac{3}{4}$
„ „ 1898 4%	„ „	91 $\frac{3}{4}$
Fonciare rurale 5%	„ „	103 $\frac{1}{4}$
„ „ 4%	„ „	94 $\frac{1}{4}$
Seris. fonc. urb. Bucuresei 5%	„ „	99 $\frac{1}{2}$
„ „ lași	„ „	96

